

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát - oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Veverská Bítýška, okres Brno-venkov

Na Městečku 51, 664 71 Veverská Bítýška

Identifikátor školy: 600 111 164

Termín konání komplexní inspekce: 19. - 22. listopad 2001

Čj.	123 164/2001 11070
Signatura	kl3cv101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola nemá právní subjektivitu, je zálohovou organizací. Jejím zřizovatelem je obec Veverská Bítýška, Na Městečku 72. Součástí školy jsou školní družina a jídelna. Zabezpečuje výuku 448 žáků rozmístěných do 20 tříd. V hlavní budově probíhá výuka 16 paralelních tříd 2. - 9. ročníku, v odloučených pracovištích Na Bílém potoce 224 výuka dvou prvních ročníků, v Chudčicích 19 výuka dvou tříd spojeného 1. a 3. ročníku, 2. a 4. ročníku a Pavla Perky 390 výuka tělesné výchovy. Kapacita školy a jejích součástí nebyla překročena. Výuka je realizovaná podle vzdělávacích programů Obecná škola č.j. 12035/97-20 na prvním stupni a Základní škola č.j. 16847/96-2 v 6. - 9. ročníku. Je vykazováno 15 integrovaných žáků.

Předmětem komplexní inspekce je hodnocení úrovně podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání ve vybraných předmětech základní školy, podmínek, průběhu a výsledků činnosti školní družiny a úrovně zabezpečení školního stravování.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

První stupeň základní školy: český jazyk, matematika

Učební plány jsou plněny, i když dramatická výchova není realizována jako samostatný předmět. Časová dotace hodin volné dispozice je rozptýlena mezi jiné předměty. Její obsah není písemně stanoven, zatímco pro ostatní předměty učitelé vypracovávají časově tematické plány. Pokud pouze kopírují obsah učebnic, jsou formální. Cíle hodin se dařilo většinou splnit, často však byly zaměřované s tématem hodiny a více se vztahovaly k činnosti učitele než žáků. Kvalita přípravy vyučování ovlivnila její efektivitu. Žákům se specifickými vzdělávacími potřebami byla věnována individuální péče. Náprava jejich obtíží je prováděna v dyslektickém kroužku, který vede speciální pedagog.

Úroveň výuky nebyla ovlivněna skutečností, že dva učitelé nesplňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Materiální podmínky jsou na jednotlivých pracovištích školy odlišné. Stísněnost tříd v Chudčicích je kompenzována vybavením relaxačními koberci a odpočinkovým koutkem určeným pro skupinové nebo individuální činnosti žáků. Naopak Na Bílém potoce jsou velmi prostorné třídy umístěné v budově bývalé mateřské školy a umožňují žákům efektivní výuku i aktivní odpočinek. V hlavní budově je výukové prostředí optimální. Některé učebny však nejsou dostatečně vybaveny pro relaxaci. Výška školního nábytku ojedinele neodpovídala vzrůstu žáků. Škola disponuje schválenými učebnicemi, pracovními sešity a v době inspekce často využívanou audiovizuální technikou. Naopak průměrné vybavení učebními pomůckami je limitováno omezenými finančními možnostmi školy a je částečně dotováno z obecního rozpočtu. Rovněž většinu drobných pomůcek si učitelé připravují sami. Ještě tíživější je nedostačující vybavení pomůckami pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami. Skladba rozvrhu hodin a délka přestávek odpovídaly požadavkům psychohygieny. O přestávkách mohou žáci aktivně odpočívat na chodbách využitím pingpongových stolů i počítačů umístěných ve třídách. Pitný režim je zajištěn ve spolupráci s rodiči. K příznivé psychohygieně přispěla velmi dobrá estetika prostředí.

V důsledku rozdílné organizace i metod a forem práce měla kvalita výuky vynikající až průměrnou úroveň. Zařazením rozmanitých forem aktivního učení její styl plně odpovídal specifikům programu Obecná škola. Žáci projevovali samostatnost s přiměřenou mírou výkonnosti a problémové úkoly uměli tvořivě řešit. Jejich cíleně pěstované morální uvědomění mělo velmi dobrou úroveň. Diferencovaná práce probouzela jejich snahu úkol samostatně a

bezchybně dokončit. V případě potřeby mohli požádat učitele o pomoc. Naopak v hodinách s převažujícím verbalismem učitelů a frontálními činnostmi žáků se nedařilo práci dostatečně diferencovat. Učitelé sice nechávali pracovat žáky vlastním tempem a dle potřeby jim pomáhali, avšak nevytvářeli podmínky pro jejich vlastní zodpovědnost za samostatné splnění úkolů, které by byly adekvátní k jejich možnostem. Proto častější uplatnění nacházeli rychlejší a průbojnější jednotlivci.

V některých hodinách byl zcela podceněn význam vstupní motivace. Průběžnou motivaci se naopak dařilo na rozdílné úrovni posilovat v závislosti na organizaci výuky i metodách a formách práce. Učitelé aplikovali mezipředmětové vztahy, využívali vlastní prožitky žáků, usilovali o zajímavou a radostnou výuku provázenou pozitivním hodnocením. Ne vždy se dařilo všem žákům sdělit míru jejich úspěšnosti při řešení úkolů. Byla opomíjena i práce s chybou umožňující sebereflexi. Ojediněle bylo uplatněno sebehodnocení vlastního výkonu, ale často chybělo závěrečné hodnocení většinou prováděné učiteli.

Pedagogové navozovali vstřícnou atmosféru, posilovali mezi žáky pozitivní vztahy, důvěru, toleranci a vzájemný respekt. Žáci prokazovali velmi dobré komunikační dovednosti, ale při nadměrném verbalizmu učitelů, v důsledku převažující jednostranné komunikace, nebyl patřičně rozvíjen jejich souvislý ústní projev. Dohodnutá pravidla jednání byla vzájemně akceptovaná.

Škola komplexně naplňuje požadavky zvoleného vzdělávacího programu doposud pouze v několika třídách, kde je kvalita výuky převážně velmi dobrá, ojediněle vynikající. Vedení školy a především metodické sdružení se prostřednictvím rozhovorů a diskusí s učiteli i vzájemných hospitací snaží o důsledné plnění programu a uplatnění jeho specifík ve všech třídách, což se zatím plně nedaří. I přes tuto skutečnost je úroveň vzdělávání ve sledovaných předmětech a oblastech celkově velmi dobrá.

Druhý stupeň základní školy: český jazyk

Proporcionalita jednotlivých složek předmětu stejně tak jako návaznost učiva mezi ročníky je zachována. Vytčené cíle dobře specifikovaly obsah tématu, méně byly promyšleny z hlediska metod práce vedoucích k diferencovaným činnostem žáků.

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů je zajištěna. Výukové prostory umožňují plně realizovat vzdělávání žáků a na běžné úrovni udržovat jejich dobrou psychohygienu. Vhodné pomůcky, včetně didaktické techniky, byly v době inspekce využívány minimálně. Žáci však uměli dobře pracovat s učebnicemi, jazykovými příručkami, učebními texty připravovanými učiteli, publikacemi školní knihovny i jinými zdroji informací. Prostředí školy působilo velmi esteticky a tím pozitivně ovlivňovalo výchovu a vzdělávání.

Organizace sledovaných hodin směřovala k naplnění vytčených cílů. Rozsah probírané látky odpovídal standardu vzdělávání. Žáci nové poznatky bez zjevných obtíží přijímali v návaznosti na předchozí znalosti. Míra pochopení nového učiva byla průběžně učiteli prověřovaná podle jeho charakteru ústní i písemnou formou. Z reakcí žáků, kontroly jejich písemností i výsledků klasifikace v žákovských knížkách vyplynulo, že jejich znalosti a dovednosti odpovídají požadavkům učebních osnov a mají velmi dobrou úroveň. Výuka byla vedena převážně frontálně se zařazením metod samostatné práce a ojediněle kooperativních činností. I když nebyl docenován význam vnitřní diferenciací zejména při zadávání úkolů, celkový průběh výuky nasvědčoval tomu, že učitelé znají individuální dispozice žáků a snaží se je respektovat. Vyučování probíhalo v příznivé atmosféře. Občasné zařazované aktivizující formy práce výrazně přispěly k posílení psychohygieny žáků. Efektivním využitím vyučovacího času se dařilo vytčené cíle splnit.

Pokud si učitelé uvědomili význam motivace, dařilo se žáky aktivizovat na počátku hodiny, ale zejména v jejím průběhu tvůrčími metodami práce, aktualizací učiva, jeho výchovným působením, mezipředmětovými vztahy, pozitivním posilováním, objektivní klasifikací i průběžným dílčím vyhodnocováním výsledků učení. Žáci byli vedeni k sebekontrolě a pracovní odpovědnosti. Při méně výrazné motivaci žáci sice pracovali podle pokynů učitelů dobře, ale méně pružně. V důsledku toho nezbyval čas na jejich hlubší sebehodnocení dosažených výsledků práce v závěru hodin.

Žáci své učitele plně respektovali. Příznivá atmosféra posilovala vzájemnou důvěru. Frontální výuka byla založena na poměrně vyrovnaném dialogu, ale širší komunikativní dovednosti žáků se lépe dařilo rozvíjet při kooperativních technikách učení. Ze sledovaných hodin vyplynula oboustranná snaha o spisovné a kultivované vyjadřování.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání byla ve všech sledovaných složkách hodnocena jako velmi dobrá.

Cizí jazyky (anglický a německý jazyk, konverzace v obou jazycích)

Výuka obou cizích jazyků je připravována a koordinována předmětovou komisí v souladu s učebními dokumenty. Kontinuita výuky mezi ročníky je zajištěna součinností učitelů prvního i druhého stupně i na sebe navazujícími tematickými plány. K rozvíjení jazykových dovedností žáků jsou nabízeny volitelné předměty orientované na základy němčiny, angličtiny a ruštiny jako druhého jazyka a konverzace v nich. Uvedené možnosti nejsou žáky a jejich rodiči výrazněji akceptovány. Učitelé jsou informováni o potřebách integrovaných žáků prostřednictvím výchovné poradkyně.

Personální zajištění výuky splňovalo požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Výuka probíhala v kmenových třídách i učebně cizích jazyků, v níž se skupiny po týdnu střídají. Její úzký prostor je vyplněný žákovskými lavicemi uspořádanými podle potřeby tradičně nebo zejména v hodinách konverzace do komunikačního kruhu. Estetická výzdoba doplněná řadou motivačních prvků, tabulí, obrázků a map podněcuje zájem žáků. K vybavení patří běžná audiovizuální technika, z níž byl využíván pouze kazetový magnetofon. Žáci disponují učebnicemi jedné řady v obou jazycích a mají vhodné pracovní a cvičné sešity. Pro konverzaci si vedou deníky, doplňované vlepováním učebních textů připravovaných učiteli. Účelné členění hodin, zvolené tempo práce i vybavení učebních prostor odpovídalo aktuálnímu složení třídy. Relaxační chvílky při různých pohybových aktivitách zlepšovaly psychohygienu žáků.

Hospitované hodiny se společně vyznačovaly činnostním pojetím výuky. Úvodní formality zdvořilostního charakteru vystřídaly jazykové rozcvičky, písničky nebo společná recitace. V průběhu výuky učitelé často střídali např. nácvik větných struktur s důrazem na správnou větnou intonaci, samostatné písemné úkoly, realizaci modelových situací a dramatických scének a uplatňovali rozličné metody a formy práce. Žáci rovněž poslouchali autentické texty a snažili se jim rozumět. Z následné diskuse vyplynulo úspěšné vedení žáků k cizojazyčné komunikaci. Aspekt regionální sounáležitosti přinesla práce s obrázky z obce a blízkého okolí.

Vstupní motivace byla většinou zaměřena za seznámení žáků s programem výuky nebo cílem hodiny. Průběžně pak byli žáci motivováni písničkou, hrou, scénkou, řešením předloženého problému, zajímavou prací, slíbenou jedničkou nebo jiným pozitivním posilováním. Učitelé dobré výsledky práce žáků chválili, případně klasifikovali s patřičným zdůvodněním. Důkazem je dostatečný počet známek v žákovských knížkách. Při kontrole cvičných sešitů žáků bylo zjištěno v některých třídách velké množství neopravených chyb.

Žákovská interakce byla realizována ve dvojicích nebo skupinkách, v nichž žáci připravovali rozhovory, plnili zadané úkoly při skládání vět, řešili modelové situace nebo soutěžili s další

skupinou. Zejména v hodinách konverzace učitelé úspěšně působili na rozvoj řečových dovedností žáků, kteří ztráceli ostych a snažili se cílový jazyk přiměřeně používat. Organizační pokyny byly vedeny výhradně cizojazyčně. Bezproblémová vzájemná komunikace a laskavý přístup učitelů k žákům nacházel odezvu v jejich slušném chování.

Výuka cizích jazyků je připravována velmi zodpovědně, i když podmínky pro ni jsou průměrné. Žáci byli v důsledku velmi dobré organizace, pestré výuky a přiměřené motivace aktivní, snažili se o dobré výsledky v písemném projevu i rozvíjení komunikativních dovedností. Celkově je kvalita vzdělávání v cizích jazycích na velmi dobré úrovni.

Matematika

Plánování a příprava výuky byly realizovány v souladu se schválenými učebními dokumenty. Zpracované tématické plány zaručují kontinuitu vzdělávání v jednotlivých ročnících. Stanovené výukové cíle odpovídaly složení tříd a dařilo se je plnit. Vyučující se do hodin dobře připravovali. Individuální práce s žáky se specifickými poruchami učení nebyla vždy zřejmá.

Všichni učitelé splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Učebny byly jen ojediněle vybaveny pomůckami podněcujícími zájem žáků o předmět. Také při výuce byly jen občas použity jednoduché pomůcky, které usnadňovaly pochopení učiva. V některých hodinách žáci používali tabulky, s nimiž pracovali velmi dobře. Psychohygienické zásady výuky se dařilo většinou dodržovat, osvětlení v některých třídách nebylo optimální.

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku žáků. Pokyny, podle kterých žáci pracovali, byly jasné a srozumitelné. Střídání metod a forem práce ve většině hodin přispívalo k větší aktivitě žáků. Naopak tradiční způsob výuky snižoval její efektivitu. Ve větší části sledovaných hodin byla vhodně zařazena samostatná práce a vzájemná kontrola výsledků poskytla žákům zpětnou vazbu o míře úspěšnosti jejich činnosti. Skupinové práce se v hospitovaných vyučovacích jednotkách nevyskytly. V menším počtu hodin bylo zaznamenáno diferencované zadávání úkolů vzhledem k individuálním schopnostem žáků. Učivo bylo učiteli interpretováno odborně a věcně správně.

Ve všech hodinách byli žáci seznámeni s cílem výuky, ale vstupní motivace byla realizována zřídka. Průběžná motivace a vhodné hodnocení mělo na žáky příznivý vliv. Učitelé navazovali na předcházející látku, znalosti žáků průběžně procvičovali, velmi dobře využívali práci s chybou. Většina hodin nepostrádala závěrečné shrnutí a zopakování nové látky, chybělo však individuální zhodnocení výkonů žáků.

Žáci respektovali dohodnutá pravidla komunikace, bez obav vyjadřovali své názory. Případné dotazy učitelé bezprostředně zodpovídali. Rozvoj komunikativních schopností žáků byl v jednotlivých hodinách na rozdílné úrovni. Verbální a neverbální komunikace vyučujících byla velmi dobrá.

Plánování a příprava výuky, materiální podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení a interakce i komunikace měly velmi dobrou úroveň. Personální podmínky jsou vynikající, psychohygienické průměrné. Celkově měla výuka matematiky velmi dobrou úroveň.

Informatika

Informatika se vyučuje v rámci volitelných předmětů v 7. – 9. ročníku. Vyučovací cíle v hospitovaných hodinách byly stanoveny v souladu s osnovami, vycházely z požadavků na získání praktických dovedností žáků při práci s výpočetní technikou a převážně byly v hodinách plněny.

Chybějící pedagogická způsobilost učitele se někdy negativně odrazila v metodickém vedení hodiny. Výuka probíhala ve stísněné odborné učebně neumožňující vhodné rozmístění počítačů. Vzhledem k tomu neměl učitel možnost soustavně sledovat práci na všech monitorech a žákům nezbýval prostor na lavicích pro zapisování poznámek do sešitů. Škola nemá dostatečné množství vhodných učebnic, pedagog připravuje z dostupné literatury vlastní učební texty, které jsou k dispozici pro každého žáka. Počítače nejsou připojeny na Internet. Nevýhodná je z hlediska efektivity výuky rozdílná kvalita a vybavení jednotlivých počítačů.

Ve sledovaných hodinách byly použity téměř výhradně tradiční metody a formy práce. Nové učivo bylo žákům předkládáno především formou výkladu, málo byly využívány praktické aktivity, které výpočetní technika umožňuje. Pro zopakování učiva, procvičení a utvrzení nové látky nezbývalo ve sledovaných hodinách dostatek prostoru. Zvolené metody málo aktivovaly žáky, neumožňovaly jim vyjadřovat vlastní názory a využívat svých zkušeností. Pouze individuální přístup vyučujícího v jednotlivých případech přispěl ke zvýšení zájmu o předmět.

Vstupní motivace byla nevýrazná, v úvodu hodin učitel pouze seznámil žáky s průběhem vyučovací jednotky. Způsob, jakým byli žáci průběžně motivováni, nevytvářel prostor pro rozvoj aktivity a kladného vztahu k předmětu. Pozitivně působilo průběžné hodnocení práce žáků. Příležitostná klasifikace postrádala zdůvodnění a tím chyběla žákům zpětná vazba jejich úspěšnosti.

Vyučující měl k žákům přátelský vztah a osobnost žáků respektoval. Kvalita komunikace většinou závisela na aktivitě učitele a směřovala převážně od něj k žákům. Proto nebyl vytvářen dostatečný prostor pro rozvoj verbálního projevu a komunikativních dovedností žáků.

Plánování a příprava výuky měly velmi dobrou úroveň. Motivace a hodnocení, interakce a komunikace, personální a psychohygienické podmínky byly hodnoceny jako průměrné. Jako pouze vyhovující byly hodnoceny materiální podmínky a organizace, formy a metody výuky. Celkově měla výuka informatiky průměrnou úroveň.

Přírodovědné předměty (chemie a fyzika)

Ve vypracovaných tematických plánech je strukturována učební látka podle učebních osnov, které jsou plněny v rozsahu odpovídajícím standardům vzdělávání v základní škole. Vytčené cíle odpovídaly možnostem žáků.

Výuka je zabezpečena učiteli s úplnou způsobilostí a vstřícným přístupem k předmětům i žákům. Učebny jsou vybavené starším nábytkem, který ojediněle neodpovídá vzrůstu žáků. Jejich estetická úroveň je průměrná. Bývalá odborná učebna chemie musela být z prostorových důvodů zrušena a slouží jako kmenová třída. Dosud je vybavena demonstračním stolem a původní motivační výzdobou včetně periodické soustavy prvků, nástěnných tabulí, skříní s laboratorním sklem a žakovskými soupravami. V kabinetu chemie jsou uloženy starší pomůcky a chemikálie, označené v souladu s novou právní úpravou. Také pro výuku fyziky jsou k dispozici žakovské soupravy, avšak v menším množství a ne pro všechny žáky. Celkově jsou pomůcky zastaralé a zjevně chybí finanční prostředky na jejich inovaci. Dostupná didaktická technika byla dle možností a účelnosti v hodinách využívána. Optimální psychohygienické podmínky byly zajištěny nejen vhodnou organizací různých činností v hodinách, přiměřeným pracovním tempem a účelným členěním hodiny, ale také pozorností věnovanou větrání, pitnému režimu a hygieně při různých pracovních činnostech. Důslednější pozornost je třeba věnovat dostatečnému osvětlení.

Hodiny jsou strukturovány tak, aby umožňovaly uplatnění různých metod a forem práce i kreativity a zvědavosti žáků. Proto byli žáci často zapojováni do praktických činností a sami prováděli jednoduché pokusy nebo pomáhali při demonstraci učiteli. Vyslovovali své hypotézy

pro daný jev a ty pak na základě prováděných pokusů ověřovali. Při výkladu nové látky participovali na aktivní konstrukci nových poznatků, učili se průběžně pojmenovávat základní chemické sklo a laboratorní pomůcky a uměli s nimi přiměřeně manipulovat. Stěžejní teze nové látky byly uváděny na tabuli a zároveň diktovány žákům do sešitu. Žáci kreslili příslušná schémata a běžně pracovali s učebnicemi. Některé jejich písemné činnosti svým rozsahem přispívaly k nižší efektivitě využití vyučovacího času.

Málo zřetelná vstupní motivace byla nahrazovaná oznámením programu hodiny. Problémová výuka, zapojení žáků do provádění pokusů a jejich sledování je pak motivovalo v průběhu hodiny. Učitelé vhodně využívali mezipředmětové vztahy a navazovali na životní zkušenosti žáků. Seznamovali je s ekologickými aspekty chemické výroby i se zásadami hygieny a bezpečné manipulace s chemickými látkami. Hodnocení vypracovaných úkolů zahrnovalo analýzu chyb, s níž se pak dále pracovalo.

Žáci spolupracovali při demonstračních pokusech i při řešení samostatných úkolů ve dvojicích nebo větších skupinkách. Prostor k seberealizaci měli i při laboratorních cvičeních, z nichž si samostatně vypracovávali nákresy a zápisky formou protokolu. Při tom se učili estetické úpravě písemností a přesnosti v práci i zápisu z pozorování. Komunikace s učiteli byla přirozená a vstřícná, žáci se aktivně projevovali v diskusi o problému. Jejich verbální i neverbální projev byl zřetelný a srozumitelný. Učivo bylo interpretováno bezchybně.

Plánování a příprava výuky v obou předmětech se vyznačuje vynikající úrovní. Vynikající personální, průměrné materiální spolu s velmi dobrými psychohygienickými podmínkami tvoří celkově velmi dobré zázemí pro vzdělávání. Učitelé volí velmi dobré metody a formy práce, ale motivují žáky průměrně. Žákovská interakce a komunikace vyučujících je na velmi dobré úrovni. Celkově je kvalita vzdělávání v chemii a fyzice hodnocena jako velmi dobrá.

Společenskovědní předměty (dějepis, občanská výchova, zeměpis)

Plánování sleduje plnění učebních osnov v návaznosti mezi jednotlivými ročníky. Výukové cíle, převážně správně definované, plnily často funkci výrazné vstupní motivace. Avšak příprava pedagogů nezahrnovala vždy promyšlení průběžných motivujících postupů a efektivních metod práce. Kvalitativně se lišila v závislosti na pedagogické erudici učitelů.

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů je plně zajištěna. Kvalita vzdělávání byla ovlivněna pouze krátkodobými zkušenostmi začínající učitelky. Z průběhu některých hodin vyplynulo, že i bez odborné učebny je možno realizovat moderní tvůrčí výuku s využitím didaktické techniky. Žáci uměli pružně pracovat s učebními texty, encyklopediemi, historickými publikacemi, slovníky, nástěnnými mapami, obrazovým materiálem i dalšími četnými pomůckami, na jejichž přípravě se často s učiteli podíleli. Podmínky školy umožňují realizovat psychohygienu žáků na velmi dobré úrovni.

Struktura vyučování se lišila. Nové učivo se většinou velmi dobře dařilo rozvíjet na základě dříve získaných znalostí žáků. Metody práce byly založené na jejich samostatných i skupinových činnostech, na vyvozování poznatků z dostupných učebních materiálů a využívání pomůcek. Zvolené formy práce vytvářely dostatečný prostor pro jejich aktivitu. Učitelé činnosti žáků nenásilně koordinovali, sledovali a hodnotili. Tím navozovali příznivou atmosféru a dosahovali vysoké efektivity vyučování. Naopak ojedinělé hodiny vycházely převážně z frontálních činností a vyznačovaly se stereotypností a metodickou strnulostí. V důsledku toho se nedařilo komplexně rozvíjet dovednosti žáků například při orientaci na mapě. Celkově však velmi dobrý průběh výuky přispíval k prohloubení znalostí žáků a rozvíjel jejich schopnosti učivo věcně správně interpretovat. Získané poznatky uměli využívat

v širších souvislostech i aplikovat je s ohledem na současné společenskému dění.

Vstupní motivace v průběhu výuky ztrácela účinnost, pokud nebyla dále posilována tvůrčími metodami práce. Podíl žáků na plnění dílčích cílů byl učiteli neustále sledován. Jejich výsledky práce učitelé průběžně hodnotili. Klasifikace byla vždy objektivní a dostatečně učitelem často i ve spolupráci s žáky zdůvodněná. Průběžnou motivaci se v některých hodinách dařilo upevňovat mimo jiné zadáváním přiměřených úkolů a prezentací výsledků práce jednotlivců či skupin před ostatními spolužáky. Z aktivní účasti na výuce i získávání doplňující faktografie, mimo jiné též z Internetu v rámci domácí přípravy, byl zřejmý jejich zájem o předmět. Naopak výuka s méně účinnou průběžnou motivací negativně ovlivňovala její efektivitu a tlumila přirozené projevy žáků směřující k jejich seberealizaci. V uvedených hodinách pak většinou nezbývalo dostatek času na důkladné závěrečné procvičení nových poznatků a vyhodnocení úspěšnosti jejich zvládnutí.

Žáci byli převážně vedeni k uplatnění svých znalostí prostřednictvím rozvíjení širších komunikativních dovedností. K tomuto účelu sloužily vhodné aktuality, otevřená diskuse k problémovým otázkám, tříbení postojů žáků k nové látce, využívání mezipředmětových vztahů i prezentace výsledků řešení zadaných úkolů před celou třídou. V převážné většině hodin učitelé dbali na spisovnou mluvu a kultivovaný projev. Při neverbální komunikaci zkušených učitelů stačil jenom pokyn, signál, úsměv a žáci rozuměli, reagovali a velmi dobře spolupracovali. V rámci vzájemné interakce a připouštění plurality názorů byla akcentována výchovná složka předmětů. Naopak v důsledkem nadměrného verbalismu učitelů v některých hodinách převažovala jednostranná komunikace vedoucí k oboustranné únavě a snížení pozornosti žáků.

Kvalita výuky se ve sledovaných předmětech lišila. Vynikající úroveň měla v hodinách dějepisu, velmi dobrou v občanské výchově a průměrnou v zeměpisu. Celkově kvalita vzdělávání uvedených předmětů ve všech sledovaných oblastech byla hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Účelné plánování zajišťovalo kontinuitu výuky. Vyučovací cíle se dařilo správně formulovat a v důsledku toho i realizovat. Převažující velmi dobré podmínky pro výuku umožňovaly důsledné plnění učebních osnov. Z průběhu vyučování vyplynula snaha učitelů využívat dostupné pomůcky, zařazovat kooperativní techniky učení, respektovat individuální dispozice žáků, dbát na jejich psychohygienu a celkově usilovat o efektivní výuku. Dílčí rezervy byly zjištěny v naplňování specifík vzdělávacího programu Obecná škola některých tříd. Žáci byli svými učiteli výrazněji motivováni v průběhu hodin než na jejich počátku. Převážně se do výuky aktivně zapojovali a jejich znalosti i dovednosti převážně odpovídaly standardům vzdělávání. Celkově byla úroveň výchovy a vzdělávání všech sledovaných předmětů na prvním i druhém stupni základní školy velmi dobrá.

Hodnocení kvality výchovně vzdělávací činnosti školní družiny

Ve dvou odděleních školní družiny je zapsáno 50 žáků. Ranní provoz ŠD je v pondělí, středu a pátek od 6,30 do 8,30 hodin, v úterý a čtvrtek od 6,30 do 7,30 hodin. Odpolední provoz je ukončen v 16,00 hodin. Při dostatečném počtu žáků je zajištěn provoz i v době prázdnin. V rámci ŠD pracují zájmové útvary výtvarných, tělovýchovných a dramatických činností a kroužek míčových her.

Obě vychovatelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Školní družina užívá dvě vlastní místnosti, které jsou prostorné, čisté, esteticky upravené. Vybavení učeben

pomůckami je na velmi dobré úrovni a v rámci finančních možností je pravidelně doplňováno a obměňováno. Vychovatelky vhodně využívají ke své práci odbornou literaturu. Výsledky výtvarných činností žáků jsou využívány pro výzdobu společných prostor školy. Pro svoji činnost využívá družina podle potřeby další učebny, cvičnou kuchyni a tělocvičnu. Nemá k dispozici vlastní hřiště. Ani blízké okolí neposkytuje vhodné podmínky pro rekreační a relaxační činnosti. Vzhledem k tomu nejsou plně vyhovující podmínky pro pobyt žáků venku. Zásady bezpečnosti a psychohygieny byly v průběhu inspekce dodržovány.

Výchovně vzdělávací činnost je v souladu s ročním plánem práce školní družiny. Ten vychází z místních podmínek a navazuje na vzdělávací program základní školy. Je rozpracován na jednotlivé činnosti a obsahuje rozpis akcí konaných v daném měsíci. V návaznosti na tento plán jsou zpracovány týdenní plány, v nichž je konkrétně uvedeno střídání odpočinkových, rekreačních a zájmových činností. Povinná dokumentace je vedena v potřebném rozsahu. Spolupráce vychovatelek školní družiny s vedením školy, ostatními vyučujícími i výchovnou poradkyní je zajištěna prostřednictvím pedagogických rad a především častým osobním kontaktem. Zájmové aktivity jsou podporovány a sladěny se zájmovými činnostmi žáků organizovanými školou. Pozitivně je rodiči hodnoceno vystupování žáků na veřejnosti a jejich úspěšná účast v soutěžích.

Zvolené metody a formy činností na sebe plynule navazující poskytovaly žákům dostatečný prostor k seberealizaci, aktivitě i relaxaci. Pozornost a zájem žáků udržovaly motivační prvky, které prostupovaly celým sledovaným zaměstnáním založeném na dodržování zásady dobrovolnosti. Vhodnou motivací bylo dosaženo, že se všichni žáci spontánně do činností zapojovali. Velká pozornost byla ze strany vychovatelek věnována vzájemné spolupráci žáků a navozování příjemné a kamarádké atmosféry. Vhodně působilo pravidelné hodnocení jednotlivců a pochvala. Žákům je po domluvě s rodiči umožněna příprava na vyučování. Verbální a neverbální komunikace vychovatelek byla na vynikající úrovni.

Personální podmínky mají vynikající úroveň. Materiální podmínky jsou velmi dobré. Členitost, rozmanitost i podnětnost prostředí, které školní družina využívá, vytváří podmínky pro vynikající psychohygienu. Organizace činnosti probíhá v souladu s platnou legislativou a má rovněž vynikající úroveň stejně tak jako zařazování a průběh odpočinkových, rekreačních a zájmových činností. Příprava na vyučování je realizovaná po dohodě s rodiči. Celkově byla činnost školní družiny na vynikající úrovni.

Výchovné poradenství

Činnost školy v této oblasti koordinuje výchovná poradkyně. Dílčí odbornost získala absolvováním specializačního kurzu. Vede přehlednou dokumentaci a evidenci žáků se specifickými výukovými potřebami. Jejich vzdělávání probíhá v souladu s individuálními plány. Učitelé mají možnost konzultovat případné problémy se speciálním pedagogem přímo ve škole i pedagogicko-psychologickou poradnou. Správný přístup k uvedeným žákům ztěžuje skutečnost, že odborné vyšetření mívá velmi dlouhou, až čtyřletou platnost. V důsledku toho je obtížné pružně reagovat na změny v žákově vývoji. Výchovná poradkyně poskytuje informace o možnostech dalšího profesního rozvoje žáků. Zpětnou vazbu získává sledováním jejich úspěšnosti po ukončení povinné docházky. Prostřednictvím četných zájmových a vzdělávacích aktivit školy je žákům věnována pozornost s ohledem na jejich všestranný rozvoj.

Minimální preventivní program sociálně patologických jevů je zpracován velmi dobře, zahrnuje úkoly pro žáky, pedagogy i rodiče. Prostřednictvím vhodných materiálů se žáci ve výuce občanské výchovy učí vyhledávat a řešit problémy související s touto tematikou. Veškeré případy nesrovnalostí mezi žáky jsou okamžitě řešeny nejen s nimi, ale i rodiči. Škola má vypracován funkční systém, kdy se tak snaží předcházet projevům šikany a nevhodného

chování žáků.

Výchovné poradenství včetně protidrogové prevence má velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Koncepční záměry pro období pěti let vychází z obecné analýzy současného stavu. Zabývají se oblastí personální, výchovou a vzděláváním, materiálními a provozními podmínkami a stanovují vizi školy prostřednictvím vytčených priorit. Většinu dílčích cílů se daří úspěšně realizovat zejména v oblasti navozování příznivého vnitřního klimatu školy, vytváření estetického prostředí, komunikace s rodiči, na úseku výchovného poradenství i protidrogové prevence. Na koncepci navazuje roční plán práce, který konkrétně definuje úkoly i podíl odpovědnosti pracovníků za jejich plnění. Je doplněn harmonogramem aktivit školy a plánem hospitační a kontrolní činnosti. Provázanost plánování činnosti školy, jejich úseků i součástí je završena adresnými a přehlednými krátkodobými plány umožňujícími snadnou kontrolu a vyhodnocení jejich plnění. Perspektivní plány byly patřičně projednány se zúčastněnými stranami a mají podporu zaměstnanců, rodičů i zřizovatele. Výuka probíhá podle platných učebních dokumentů Obecná škola v 1. - 5. ročníku a Základní škola v 6. - 9. ročníku. Učební dokumenty jsou důsledně realizovány. Pro integrované žáky jsou vypracovány a dodržovány individuální vzdělávací programy. Škola poskytuje žákům širokou nabídku volitelných a nepovinných předmětů i zájmových útvarů. Kvalitně plánovanou i realizovanou školní i mimoškolní činností, vzájemně se doplňující a na sebe navazující, škola výrazně přispívá nejen k všestrannému rozvoji žáků, ale i nenásilné prevenci proti nežádoucím negativním jevům.

Organizování spolu s plánováním tvoří harmonický celek a pokrývá všechny činnosti školy včetně jejich součástí. Organizační struktura školy je přehledně zakotvena v organizačním schématu a v materiálu nazvaném Koordinace v systému řízení ZŠ. Uvedené materiály přesně definují systém umožňující operativní řízení. Každý pedagogický pracovník vlastní složku materiálů obsahující soubor základních školských právních norem, učebních dokumentů a vnitřních předpisů, které mu umožňují základní orientaci v jeho právech a povinnostech. Zaměstnanci, které ředitel pověřil vedením dílčích úseků provozu školy, se přímo podílí na jejím řízení. Vedení školy reaguje na připomínky žákovské samosprávy i dotazy, které obsahuje schránka důvěry. Koordinace činnosti školy i jejich součástí je zajištěna v součinnosti s pedagogickou radou. Zápisy z jednání obsahují kontrolu plnění předchozích úkolů, uvádí dosahované výsledky žáků ve výchově a vzdělávání a zahrnují i další pedagogickou problematiku. Usnesení plynoucí ze závěrů pedagogické rady jsou přítomnými akceptována. Plynulý chod školy je zabezpečen řádem školy a rozvrhem hodin a přestávek. Uvedené materiály jsou v souladu s vyhláškou o základní škole. Při sestavování rozvrhu ojedinele došlo k nevhodné kumulaci výuky předmětů s dvouhodinovou dotací do dvou po sobě jdoucích dnů. Řád školy byl patřičně projednán a je průběžně aktualizován. Provoz součástí školy a odborných pracoven upravují příslušné řády, které jsou spolu s předešlými dokumenty zveřejněny. Povinná dokumentace školy je vedena v plné šíři. Při její kontrole byly zjištěny administrativní nedostatky, které se podařilo v průběhu inspekce odstranit. Informační systém funguje pružně a je zajišťován standardními postupy. Rodiče mohou využívat školou nabízené konzultační hodiny, mohou jednat se zástupci středních škol ohledně profesní orientace svých dětí, externí pracovníky podílejícími se na zájmových aktivitách školy a odbornými psychology. Škola nad rámec svých povinností organizuje celou řadu sportovních, společenských a kulturních aktivit. Veřejnost je informovaná o činnosti školy prostřednictvím místního Zpravodaje. Vyčerpávající souhrn informací poskytuje výroční zpráva. K velmi dobré úrovni základní školy výrazně přispívá a neformální spolupráce se zřizovatelem.

Operativní, funkční, pružné, účinné a demokratické řízení vytváří vhodné podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků pozitivně se odrážející ve vysoké estetice prostředí i mimořádné nabídce mimoškolních aktivit. Mnozí učitelé navíc pracují v metodických kabinetech referátu školství OkÚ Brno-venkov. Vedení školy se daří zajistit, přes tíživé podmínky dané lokalitou školy, kvalitní odbornou výuku a začínajícím učitelům poskytuje metodickou pomoc. V souladu s aktuálními potřebami školy učitelé navštěvují vzdělávací akce organizované akreditovanými institucemi. Vypracovaná kritéria hodnocení jsou zaměstnancům známa a umožňují jejich diferencované odměňování. Zdrojem sebehodnocení je výroční zpráva školy. Přes uvedená výrazná pozitiva zůstávají rezervy v motivaci učitelů k důslednému naplňování vzdělávacích programů s využitím efektivnějších metod a forem práce a osobní odpovědnosti za administrativní úroveň vedení dokumentace.

Účinný systém realizované kontroly je vytvořený vůči celé organizační struktuře školy. Je podložený plánem kontrolní a hospitační činnosti. Z něho vyplývající zjištění jsou písemně evidována a přijatá opatření projednávána s kontrolovanými osobami. Jednou z hlavních forem kontrolní činnosti pedagogických pracovníků jsou tematicky zaměřené hospitace organizované v souladu s koncepčními záměry školy. Kontrolní systém je účinný, komplexně sleduje zkvalitnění práce školy.

Plánování v pojetí vedení školy a jeho realizaci má vynikající úroveň. Z něho vychází vynikající organizování podložené vnitřními závaznými předpisy. Vzhledem k převažujícím pozitivům v oblasti nabízených možností vedením školy, ale přesto zjištěným dílčím rezervám v oblasti jejich reálné aplikace zaměstnanci, bylo hodnoceno jejich vedení a motivování jako velmi dobré. Kontrolní činnost vychází z plánování a organizování práce školy i jejich součástí a je provázaná s motivací zaměstnanců k postupnému odstraňování případných nedostatků. Pro svoji komplexnost, přehlednost i dílčí pozitivní výsledky v analyzovaných slabších místech má celkově vynikající úroveň.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Základní škola vytváří vynikající podmínky vzdělávání koncepčním plánováním, pružným organizováním a důslednou kontrolou veškerých činností, které realizuje. Vedení a motivování zaměstnanců, vedoucí k velmi dobrým výsledkům výchovy a vzdělávání na obou stupních školy, má rovněž velmi dobrou úroveň. Celkově podmínky školy pro poskytování základního vzdělání i organizování mimoškolních aktivit má vynikající úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní jídelna

Školní kuchyně se školní jídelnou je součástí základní školy s cílovou kapacitou 300 jídel. V současné době zabezpečuje obědy průměrně pro 230 strávníků. Je umístěna v oddělených vhodných prostorách a čistém estetickém prostředí. Stravu připravují kuchařky s platnými zdravotnickými průkazy a doklady o absolvování hygienického minima podle vyhlášky MZ č. 91/1994 Sb., o opatření proti přenosu nemocí. Vedoucí školního stravování v době její nepřítomnosti zastupuje hlavní kuchařka. Řád školní jídelny je zveřejněn na informační nástěnce spolu s jídelníčkem a rozpisem pedagogického dozoru. Dozírající učitelé plnili svoje povinnosti, nedůsledně však dbali na dodržování hygieny žáků. Úroveň stolování byla velmi dobrá. Strava je vydávána z ohřívacího pultu po dobu dvou hodin od dokončení její tepelné

úpravy. Prostor pro výdej stravy a příjem použitého nádobí není oddělen. Kvalita obědů byla velmi dobrá.

Činnost školního stravování je hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí ŠÚ Brno-venkov o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 8. 2000, č. j. 3338/2000
- Výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2001
- Koncepční záměry a úkoly na období 2001 – 2005, plány práce školy, jejich součástí a dílčích úseků
- Minimální preventivní program
- Koordinace systému řízení základní školy
- Organizační řád a organizační schéma školy
- Kritéria hodnocení pedagogických pracovníků v letech 1999 - 2003
- Konzultační hodiny pedagogických pracovníků ve školním roce 2001 - 2002
- Organizace olympiád a soutěží ve školním roce 2001 - 2002
- Dokumentace výchovného poradce
- Dokumentace školní družiny pro školní rok 2001/2002: zápisové lístky, přehledy výchovně vzdělávací práce, docházkové sešity
- Učební dokumenty Obecná škola č.j. 12035/97-20 a Základní škola č.j. 16847/96-2, časově tematické plány, individuální vzdělávací plány
- Výroční zpráva o činnosti za školní rok 2000/2001
- Povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1 zákona 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů pro školní rok 2001/2002: třídní knihy, výkazy, katalogové listy, evidence žáků školy, záznamy o volitelných a nepovinných předmětech, řády školy, rozvrh hodin a přestávek, zápisy z pedagogických rad, rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky, protokoly o komisionálních zkouškách, osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením, kniha úrazů, protokoly a záznamy o provedených kontrolách
- Přehled zájmových kroužků ve školním roce 2001/2002
- Informace dle zákona 106/1999 Sb.
- Vzorek písemných prací žáků a žákovské knížky
- Dotazníky pro rodiče vybraných tříd
- Inspekční zpráva ze dne 6. února 1996, č.j. O-12-03/9596-406 LA

ZÁVĚR

Vedení školy, vzhledem k možnostem jaké má, vytváří vynikající podmínky ke kvalitní výuce. To se pozitivně odrazilo v její celkové velmi dobré úrovni. Žáci vykazují znalosti i dovednosti v souladu se standardy vzdělávání, úspěšně jsou rozvíjeny jejich sociální kompetence. Prostřednictvím výchovného poradenství jsou poskytovány kvalitní služby

žákům i jejich rodičům a daří se rozvíjet prevenci v oblasti sociálně patologických jevů. Na velmi dobré úrovni je zabezpečeno školní stravování a příkladně pracuje školní družina. Pro žáky jsou organizovány rozmanité školní i mimoškolní činnosti. I přes ztížené prostorové podmínky a nedostatek finančních prostředků na obnovu pomůcek, výuka je pro žáky motivující a probíhá v důstojném, čistém i velmi estetickém prostředí. Od poslední inspekce provedené v roce 1996 se podařilo zkvalitnit personální podmínky výchovy a vzdělávání.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ludmila Šimáčková	Ludmila Šimáčková v. r.
Člen týmu	Mgr. Vladimír Fiala	Vladimír Fiala v. r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Klár	Pavel Klár v. r.
Člen týmu	Mgr. Eva Šefránková	Eva Šafránková v. r.

Další zaměstnanci ČŠI: Ludmila Čepičková

V Brně dne 27. prosince 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 4. ledna 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

PhDr. Jan Pestr CSc.

Jan Petr v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Jihomoravského kraje,	2002-01-18	44/02

RNDr. Šifalda		
Zřizovatel: Obecní úřad Veverská Bítýška	2002-01-18	43/02
Okresní úřad Brno – venkov, Mgr. Václav Trnavský	2002-01-18	45/02

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány